

Ex. 2104
H. Praž

Nejnovější zákony v Německé říši
k ochraně majitelů listů zástavních
a dluhopisů dílečných.

Napsal

V. H. G.

Dr. Ant. Pavlíček,

advokát, řádný člen České Akademie.

Otisk ze »Sborníku věd právních a státních« roč. II. (1902).

V PRAZE 1902.

Tiskem Aloisa Wiesnera v Praze, knihtiskaře České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění.

Nejnovější zákony v Německé říši k ochraně majitelů listů zástavních a dluhopisů dílečných.

Napsal Dr. *Ant. Pavlíček*, advokát, řádný člen České Akademie.

Zraky obecnstva vzdělaného světa obráceny jsou k vzrušujícím událostem, které se odehrávají na trhu cenných papírů, obzvláště zástavních listů v říši Německé, zejména v Prusku¹⁾.

Není pak divu, uváží-li se, že jsou zástavní listy nepopíratelně ukladacím papírem první jakosti, že německé zástavní listy požívaly povždy té nejlepší pověsti, a že přehromné jsou obnosy papírů těch v říši Německé v oběhu (Srovn. dále str. 258, pozn. ⁶⁾).

V říši Německé ovšem, jak dole obšírněji uvedeno, nebylo až do nedávna zákona k papírům těm přihlížejícího, avšak byly tu přece jednak zákony partikulární, jednak důkladná nařízení, zejména v Prusku, tak obzvláště tak zv. normativní nařízení (dle min. listu ze dne 15. srpna 1893 a oběžníku min. vn. ze dne 27. června 1893 o koncessích pro banky hypoteční, str. 152—6, též jako zvláštní otisk u J. F. Starka v Berlíně str. 293), které sice jednak bankám usnadňuje ocenění předmětů, které mají vydání zástavních listů sloužiti za základ, ale vedle toho ukládá ústavům důležitá obmezení a takto pečuje důkladně o zajištění listů zástavních, tak že bylo se lze nadíti, že řádným zachováváním nařízení toho nelze se ohrožení věřitelů obávat (srovn. obšírně o tom můj spis cit. na násl. str. v pozn. ¹⁾, § 3, str. 36 a násl., hl. pozn. 39 a).

Neobyčejná důležitost tak zv. dílečných dluhopisů a listů zástavních²⁾ i pro jednotlivce i pro státy a národy musela

¹⁾ Srovn. mimo jiné četné zprávy a články v listech veřejných, zejména články v N. F. Pr. ze dne 24. května 1901, pak ze dne 6. června 1901 č. 13211 a j. v.

²⁾ Ostatně srovn. hlavně *Cohn* v Endemannově př. kn. III., § 428., *Cosack*, Handelsr. § 66, str. 338, a násl., § 66a) str. 342 a násl.; *Schey*, Obligationsverhältnisse (Viedeň u Manze 1890) § 23, str. 178 a násl., *Krainz-Pfaff*, II., 2, § 282 a j. v.

nutně obracet zřetel zákonodárce v různých státech k tomu, aby právní ústavy tyto byly i co do stránky hospodářské i co do stránky právní zvláštními zákony upraveny.

V Rakousku bylo o práva majitelů papírů těchto postaráno již zákony ze dne 24. dubna 1874 č. 48 a 49 ř. z., pak zákonem ze dne 5. prosince 1877 č. 111 ř. z., které se též v konkrétních případech osvědčily.¹⁾ ²⁾ S podobným zákonem k zajištění práv majitelů zástavních listů setkáváme se též v Uhřích (zák. ze dne 19. června 1876 str. 354 a násl.), v Anglii (zákony ze dne 29. června 1865), ve Švýcarsku s podobným zákonem spolkovým o zabavení a nucené likvidaci drah ze dne 24. června r. 1874;³⁾ ve Francii týče se zástavních listů dekr. ze dne 28. února 1852, kdežto o zákonné ochraně majitelů dílečných dluhopisů dosud předložena toliko osnova, a podobně jest v Belgii sdělána osnova podobného zákona.⁴⁾

V Německé říši, kdež vlastně zástavní listy vznik vzaly v t. zv. krajinských úvěrních spolcích (úvěrní sdružení)⁵⁾, nebylo bohužel až do nejnovější doby o práva majitelů zástavních listů neb dílečných dluhopisů postaráno, ač papíry ty v ohromném množství byly ve všech státech spolkových rozšířeny.⁶⁾

Teprve ⁷⁾ usnešením říšského sněmu z 21. prosince 1876 byl pak zejména následkem petice od četných ústavů a korporací říšský kancléř vyzván, aby se postaral o zákonné upravení této otázky pro celou říši. Nemělitě až dosud (a to až do nejnovější doby) majitelé zejména zástavních listů v říši německé vlastně věcné nějaké jistoty a práva přednosti před jinými věřiteli ústavu, zejména v konkursu.⁸⁾

¹⁾ Srovn. můj spis: »Právo listů zástavních« v Praze 1893 (věnovaný 1893 České Akademii dle § 2 stanov za přijetí za řádného člena) § 6, též spis německý »Das Pfandbriefrecht« (ve Vídni u Manze 1895). K tomu hlavně Randa v G-Z. č. 34 z r. 1896, pak Goldschmied, Ztschrft f. Hndlr. č. 16. z r. 1896, G-Halle č. 51 z r. 1896 a j. v.

²⁾ Mimo to zákony ze dne 19. května 1874 č. 70. ř. z. o zakládání kněh pro dráhy a zajištění práv majitelů prioritních dluhopisů drah. zák. z 31. prosince 1894 č. 2. ř. z. z r. 1895 o drahách nižšího řádu.

³⁾ Srovn. obšírně v mém spise § 4.

⁴⁾ V Holdheimově časop. sv. 5. str. 189 a násl., můj spis § 4.

⁵⁾ Srovn. můj spis § 3., str. 9 a násl., a něm. »Das Pfandbriefrecht« § 3.

⁶⁾ Tak bylo v Něm. říši již r. 1898 přes 5949.000.000 M, tedy okrouhle 6 miliard marek zástavních listů a jiných dílečných dluhopisů. Srvn Riesser »Zur Kritik der Gesetzentwürfe« příloha k 47 sv. časop. pro právo hypot. (1898) str. 8., řeč sekret. státního Dra Nieberdinga v říš. sněmu němec. ze dne 7. března 1899. Fleck v Holdheimově čas. č. 8. a 9. z r. 1898 str. 217 a j. více.

⁷⁾ Srovn. obšírně vývoj historický v mém spise § 3 str. 9—25.

⁸⁾ Srovn. obšírně v mém spise § 3 l. c., pak Goldschmied: Deutsche Hypothekenbanken, str. 218, Busch Archiv XV., str. 22 a násl., Riesser l. c. a j. v.

Následkem toho předložil kancléř říšskému sněmu osnovu zákona o právu ruční zástavy pro zástavní listy a podobné dlužní úpisy z 11. března 1879 s motivy.¹⁾ Avšak osnova ta schválení nedošla a podobně i další osnova od říš. kancléře přípisem ze dne 27. června 1880 v říšském sněmu předložená jednak vůči námitkám věcným proti ní činěným, jednak pak vzhledem k tomu, že se již tehdy jednalo o nový zákon občanský pro říši Německou, jakož i o nový jednotný zákon o knihách pozemkových, s kterými zákony a zejména i s řádem konkursním zákon k ochraně práv majitelů dílečných dluhopisů a zástavních listů měl být uveden v souhlas a zejména i stejnou dobou nabytí platnosti.

Některé státy spolkové ovšem pak pečovaly o vydání zákona k ochraně majitelů dílečných dluhopisů a zejména listů zástavních, přijavše ponejvíce výše uvedenou osnovu, zejména Brunšvicko zák. z 30./III. 1881 ²⁾ Bavorsko zák. o papírech majiteli svědčících ze dne 18./III. 1896,³⁾ Sasko-Koburk Gotha zák. ze 4./IV. 1885,⁴⁾ Badensko zák. z 12./IV. 1892,⁵⁾ Elsassy a Lothrinky zák. z 22. května 1893⁶⁾ a j. více.

V Prusku byly již v létech 1860ých vydány různé normy pro banky hypoteční, které pak byly zrevidovány a roku 1893 (27. června) v státním oznámovateli ze dne 7. července 1893 jakožto »nová ustanovení normativní pro hypoteční banky« uveřejněny.⁷⁾

Teprve přípisem ze dne 3. února 1899 předložil pak říšský kancléř sněmu říšskému »novou osnovu« zákona o hypotečních bankách a zároveň osnovu zákona o společných právech majitelů dluhopisů.⁸⁾ O osnovách těch uveřejněny ihned četné úvahy, jak učinili zejména Riesser (viz svrchu), jakožto příl. k sv. 47. časop. pro právo obch.; Fleck v Holdheimově časop. sv. 7. str. 217 a násl. sv. 8 str. 340 a násl., Meili v tomtéž časop. sv. 7. str. 267 a násl., Hecht v jednáních 24 sjezdu něm. spol. práv. sv. 3 str. 211 a násl., sv. 4. 203 a násl., 365—367, týž v D. Jur.-Zeitung sv. 3. str. 364 a násl., týž v Holdheimově Monatschrift sv. 7. str. 174 a násl. a mnozí

¹⁾ Obšírný rozbor i posudek též této osnovy srov. v mém spise čes. i něm. § 3 str. 22 a násl.

²⁾ Srovn. čas. pro pr. obch. 27 sv. (1882) str. 484 a násl. »O hypotekách a dluhopisech majiteli svědčících.«

³⁾ Tamtéž sv. 46. str. 443 a násl., pak Merzbacher: »Gesetz, einige Bestimmungen über die Inhaberpapiere betreffend vom 18. März 1896« (v Münchově 1896).

⁴⁾ Čas. pro obch. pr. sv. 31 (1885) str. 264 a násl. »O zajištění práv majitelů listů zástavních.«

⁵⁾ Tamtéž sv. 42. (1894) str. 210 a násl. »O právu zástavním pro dluhopisy majiteli svědčící.«

⁶⁾ Tamtéž sv. 42 str. 192 a násl. »O právu zástavním pro dluhopisy od ústavů hypotečních vydané.«

⁷⁾ Srovn. můj spis Právo listů zástavních a Pfandbriefrecht § 3.

⁸⁾ Dluhopisů to, které poměrně dle ceny nominální všem věřitelům stejných práv udílí.

jiní více. Též 24 sjezd něm. právn. spolku jednal o osnovách těchto (srovn. svrchu). Obě osnovy byly přiděleny 21členné kommissi, úvah uveřejněných pilně dbáno, v nástinu o bankách hypotekárních byly mnohé články změněny, čl. 34 osnovy byl zrušen, čl. 36 a 47 nově vřaděny. Tak i v osnově o společných právech majitelů dluhopisů byly některé články změněny, čl. 2, 21 a 22 a § 12 částečně (2. odst.) nově vřaděny a j. v.

Zákon o hypotečních bankách byl pak dne 12. a 13. června 1899 přijat, 13. července schválen a v říšském zákonníku ze dne 21. července 1899 uveřejněn. Osnova o spol. právech majitelů dluhopisů byla 11. listopadu 1899 od říšského sněmu přijata, dne 4. prosince 1899 schválena, dne 9. prosince 1899 v říšském zák. uveřejněna. Oba zákony nabývají platnosti stejně s novým něm. obč. zákonníkem dne 1. ledna 1900. Srovn. *Cosack* Hdlr. (5. vyd. 1900) §§ 66 a 66a), též *Merzbacher*, »Hypothekenbankgesetz vom 13 Juli 1899« a též »Gesetz betreffend die gemeinsamen Rechte der Besitzer von Schuldverschreibungen« (v Mnichově 1900) a j. více.

Zákony tyto říše Německé mají pak vedle své obecné důležitosti i pro nás v Rakousku význam a zajímavost, jednak srovnáme-li je s našimi zákony (ze dne 24. dubna 1874 č. 48 a 49 ř. z., pak ze dne 5. prosince 1877 č. 111 i ze dne 19. května r. 1874 č. 70. ř. z. a ze dne 31. prosince 1894 (č. 2. ř. z. z r. 1895 o drahách nižšího řádu), a jednak i nejnověji vůči osnově zákona o »zajištěných dluhopisech bankovních«. Zejména v tomto ohledu zajímají nás i změny navržené od dv. rady *Randy* (srovn. zprávu o 15. schůzi XVII. zasedání panské sněmovny ze dne 27. listopadu 1901 str. 276—294) a od dv. rady *Grünhuta* v panské sněmovně (srovn. N. Fr. Pr. z 25. října 1901 a G.-Halle ze dne 17. listopadu 1901 č. 7.).

Grünhut podal docela novou osnovu zákona o dluhopisech dílečných vůbec (i též zástavních listů) tak, že by tím (dle čl. 38. osn. téhož) zákony ze dne 24. dubna 1874 č. 48 a 49 ř. z., zák. ze dne 5. prosince 1877 č. 111. ř. z. úplně a zák. ze dne 31. prosince 1894 č. 2. ř. z. z r. 1895 v čl. 7. a 8. byly zrušeny, kdežto by pak zejména čl. 48—52 zák. z 18. května 1874 č. 72 ř. z. (o vkladu knihovním práv majitelů železničních dílečných dluhopisů) zůstaly i na dále v platnosti.

Osnova Grünhutova (jak i ještě u dotčených článků Něm. zákona i v úvaze uvedeme) měla by tu přednost, že by tím docílen byl jednotný zákon o papírech těchto v Rakousku. Avšak nelze přehlédnouti, že osnova ta (jak autor sám částečně uznává v čl. 9. a v poznámce k tomuto čl. 9. viz N. Fr. Pr. z 25. října 1901) na zástavní listy dobře se nehodí; neb zástavní list jest mimo jiné zejména též dluhopisem o samostatné zápůjčce, není to dílec toliko zápůjčky v určitém obnosu větším učiněné a na částečné

o b n o s y — dílečné dluhopisy — rozdělené. Proto nehodí se na zástavní listy zejména též ustanovení § 12 osnovy Grünhutovy.

Osnova Grünhutova jest především částečně složena z ustanovení zákonů ze dne 24. dubna 1874 č. 48 a 49 ř. z. a z 5. prosince 1877 č. 111 ř. z. (srovn. § 3 násl.) a z ustanovení něm. zák. zejména ze dne 4. prosince 1899 o společných záležitostech majitelů dluhopisů, poněkud též ze dne 13. července 1899 o hyp. bankách (§ 10 a násl.), k čemuž ještě podrobně v průběhu pojednání poukážeme.

Úplně nové jest mimo jiné ustanovení o společném opatrovníku, který má býti vždy zřízen, mají-li dluhopisy dílečné zvláštní krytí (§ 3). Srovn. N. Fr. Pr. z 25. října 1901, pak Ger.-Halle ze dne 17. listopadu 1901 č. 7.

Vhodné změny k osnově zákona o zabezpečených dluhopisech bankovních učinil *Randa*, vycházejí ze stanoviska, že jest úlohou zákonodárce, aby již předem všemu zneužití důvěry v dluhopisy a zástavní listy byla přítrž učiněna.

Proto souhlasí *Randa* s kautelami, které osnova dotčená zejména v čl. 2. navrhuje. Avšak též proto dále k čl. 14. osnovy navrhuje, aby c. k. vládní komisař povinen byl bedlivě bděti nad tím, aby ustanovení zákona a stanov, týkající se zabezpečení dluhopisů byla zachovávána (str. 294), dále aby c. k. vládní komisař zejména veškeré dluhopisy ústavů soukromých, papíry toho druhu emitujících, spolu podpisoval, jakož jest zavedeno při ústavech zemských (a jakož ukládá Němec. zákon ze dne 13. července 1899 o hyp. ústavech »důvěrníku« »Treuhänder« v čl. 30, srovn. též dále ad I. A.), jakož i aby též vedl řádný seznam o všech vydaných dluhopisech¹⁾

Aby pak vhodným jinak ustanovením zákona ze dne 24. dubna 1874 bylo žádoucí účinnosti poskytnuto, navrhuje *Randa* dále, aby o každé změně předmětů k zvláštnímu krytí dluhopisů určených byl c. k. vládní komisař vyrozuměn, aby dále též každý dlužník ústavu byl vyrozuměn, že dluh jeho slouží ku krytí listů dlužních od ústavu dotčeného vydaných, jakož i aby dlužník byl výslovně vyzván, aby přímo c. k. vládnímu komisaři oznámil, kdyby učinil mimořádnou splátku na kapitál, která by smluvené amortizační platy převyšovala, tak aby c. k. vládnímu komisaři bylo možno pečovatí o to, aby přiměřená část dluhopisů byla z oběhu vzata.

Tato ustanovení má *Randa* zejména tu za nutná, kde předměty k zvláštnímu krytí dluhopisů takových určené nejsou zanešeny do veřejných knih, obzvláště tedy při dluhopisech komunálních a pod. (str. 277 a násl. cit. zprávy).²⁾

¹⁾ Srovn. též čl. 30. odst. 2. a 3. zák. Německé říše ze dne 13. července 1899 dále

²⁾ K tomuto případu srovn. můj spis český i německý (čl. 8., str. 71 a násl. pozn. 64a).

Pokud se jedná o dluhopisy, které dle osnovy této mají poskytnouti pupillární jistoty (§§ 10 a 11), navrhuje Randa, aby bylo výslovně poukázáno k čl. 230 ob. z. obč., poněvadž pouze tam uvedené předměty majetkové, nikoliv však i předměty v čl. 1374. o. z. obč. vyznačené, jsou způsobilé pupillární jistotu poskytnouti, tedy vydání dluhopisů takových za základ sloužiti (str. 278 a násl.).

K oběma návrhům tímto průběhem pojednání ještě ukážeme.

Není v tomto článku lze podati širší rozbor celého obsahu a významu všech jednotlivých ustanovení zajímavých a důkladných zákonů Německé říše, musíme se toliko obmeziti na to, vylíčiti stručně: ad I. A. obsah zákona o bankách hypotekárních ze dne 13. července 1899;

ad I. B. obsah zákona o společných právech majitelů dluhopisů ze dne 4. prosince 1899;

ad II. v úvaze konečné poukázati k některým zvláště důležitým ustanovením zákonů těch, srovnati je s nařízením Rakouského zákona a učiniti k tomu přiměřené návrhy.

I. A.

Zákon ze dne 13. července 1899¹⁾ přihlíží k bankám hypotečním i se stránky hospodářské i právní.

V čl. 1. ustanoveno, které ústavy mohou býti oprávněny vydávati na základě nabytých pohledávek hypotekárních zástavní listy a to vždy po předchozím schválení spolkové rady: jsou to společnosti akciové a komanditní na akcie, které se zabývají zápůjčkami na pozemky a vydáváním dluhopisů na základě toho. Podléhají pak dle čl. 3. ústavy ty státnímu dozoru a to státu spolkového, v jehož okrese má banka své sídlo.

V čl. 2. uvedeno, kterým společností není dovoleno obchody hypotekární provozovati; též jsou osoby jednotlivé vyloučeny.

Čl. 4. vypisuje obor působnosti úřadu dozorcího (čl. 1, 3); úřad ten může ustanoviti komisaře, který za jeho vedení dozor vykonává proti dávce, kterou banka státní pokladně odvádí.

Čl. 5. vypočítává obchody, které mimo poskytování hypot. zápůjček, banka oprávněna jest provozovati.

V čl. 6. a 7. ustanovuje zákon způsob, jakým, a podmínky, za kterých banka jest oprávněna zástavní listy vydávati; ovšem stěžejní podmínkou jest tu, jakož obecně (srovn. můj spis § 3—6) ve všech státech, aby byl obnos zástavních listů, které jsou v oběhu, kryt nejméně stejným obnosem pohledávek hypotekárních a to nejméně stejně záručitelných (§ 6).

¹⁾ Motivů k zákonům těm Německé říše dovoláváme se hlavně dle Merzbachera, poněvadž nám přímo nebyly přístupny.

Jestli by se splacením neb z jiného důvodu stalo krytí zástavních listů hypotekami neúplným, a nebylo lze je ihned novými hypotekami doplniti, musí se tak státi cennými papíry státními nebo penězi.¹⁾ Zejména nesmí hypoteční banka vydávati více zástavních listů než do 15násobného obnosu splaceného kapitálu a fondu rezervního (§ 7).

Dle čl. 8. musí podstatné zásady týkající se právního poměru mezi bankou a věřiteli ze zástavních listů býti na listech zástavních vyznačeny.

Dle čl. 9. není dovoleno vydávati zástavní listy s premií.

V čl. následujících (čl. 10.—21.) jsou pak obsažena nařízení, jak sobě musí banky při udělování zápůjček počínati. Zejména:

1. Dle čl. 10. lze zástavní listy jen na základě hypotek vydávati, které odpovídají náležitostem čl. 11. a 12. t. j.:

a) které jsou pravidlem v první položce, a to jen do $\frac{3}{5}$ ceny pozemku, po případě s povolením ústředního úřadu státu spolkového do $\frac{2}{3}$ pozemku hospodářského (§ 11).

b) Cena pozemku, který banka za základ bere, nesmí převyšovati cenu prodejní. Při určení ceny té lze jenom přihlížeti k trvalým vlastnostem pozemku a k výnosu, který pozemek každému řádnému hospodáři může přinést.

2. Zápůjčky uděleti lze jen v penězích; v zástavních listech (v ceně nominalní) pouze tehdy, je-li to dle stanov banky přípustné a jestli dlužník výslovně svolí; tomuto pak musí býti listinou právo uděleno, aby jistinu dle své vůle buď hotově neb v zástav. listech splatil.

3. Dle čl. 17. nesmí banka si vymíniti, že jest oprávněna zaplacení před určeným časem požadovati, kdyby se měla společnost zrušiti.

4. Dle čl. 18. musí býti dlužníku listinou zaručeno právo zápůjčku celkem neb částečně vypověděti a splatiti.

V čl. 22.—28. nalézáme ustanovení o vedení knih, o bilancích, obchodních zprávách a pod.

Zejména pak dle čl. 22. odst. 1. mají veškeré hypoteky, které vydání zástavních listů za základ slouží a podobně i papíry cenné, které dle čl. 6. odst. 4. byly náhradou za odpadlé hypoteky složeny, býti jednotlivě do zvláštních rejstříků zanešeny (Pfandbriefregister).

Důležitá ustanovení obsahují pak čl. 29.—35., týkající se právního zajištění věřitelů ze zástavních listů na přednostní zaplacení z hypotek, které vydání zástavních listů za základ sloužily; o kterých ustanoveních budíž tady poněkud obšírněji dále

¹⁾ Ustanovení to velice důležité, jakož se v konkrétním případě osvědčilo (konkurs české společ. pro úvěr hyp., srovn. můj spis § 12). Srovn. k tomu návrh Randův v úvodu.

pojednáno. Při tom poukazuje čl. 35. k zákonu k ochraně majitelů dluhopisů (viz dále ad B.).

Velice zajímavá jsou ustanovení čl. 29.—35. zák. hyp. Dle čl. 29. musí být při každé bance hypotekární zřízen «důvěrník» (Treuänder) a jeho náměstek. Ustanovení obou přísluší úřadu dohlédacímu (srovn. svrchu § 3) po slyšení banky; úřad dozorcí může zřízení to kdykoli opět odvolati. Povinností důvěrníkovou¹⁾ jest:

1. bdíti nad tím, aby byly zástavní listy povždy úplně kryty;

2. přihlížeti k tomu, aby cena pozemků, které bance jsou hypotekou, odpovídala zákonu (§ 12, viz svrchu) a zásadám v rámci téhož ustanoveným a od dozorcího úřadu schváleným (§ 17). Při tom není jeho povinností bdíti nad tím, zdali cena tato souhlasí s cenou skutečnou.

3. Musí péči míti, aby veškeré hypoteky a cenné papíry dle § 22 byly do rejstříku hypotekárního zanešeny.

4. Týž jest povinen na každém zástavním listu před vydáním potvrditi, že jest týž dle zákona kryt a krytí do rejstříku zanešeno.²⁾

5. Hypoteka do rejstříku zanešená a podobně i cenné papíry tam vyznačené mohou jen s jeho svolením být z rejstříku vymazány; svolení jeho musí se státi písemně; postačí však, když důvěrník v rejstříku svým podpisem výmaz ten potvrdí.

6. Důvěrník jest povinen listiny o hypotekách, které jsou v rejstříku zanešeny, pak cenné papíry v rejstřík zanešené, jakož i hotové peníze, které dle ustanovení § 6 odst. 4. (srovn. svrchu) ku krytí zástavních listů slouží, v pokladně společně s bankou uzavíratí a může předměty ty pouze a jedině na základě ustanovení zákona vydati.

7. Týž jest povinen listiny tyto, cenné papíry a peníze bance k její žádosti vydati a k výmazu jich z rejstříku spolupůsobiti, jestli ostatní v rejstříku zanešené hypoteky a cenné papíry ku krytí zástavních listů stačí aneb jestli banka jiným krytím předepsaným přispěje.

¹⁾ Srovn. § 8 mého spisu o vl. komisaři. Dle toho jest funkce důvěrníkova podobna funkci c. k. vlád. komisaře pro banku (srov. obsírně práva a povinnosti téhož v mém spise § 8), avšak jednak jsou tu tyto povinnosti i práva určité zákonem vyslovena a jednak též důkladně provedena, což v rak. zák. není. Dle návrhu v osnově *Grünhutové* (N. fr. Pr. z 25. října 1901 a Ger.-Halle z 17. listopadu 1901 č. 7) přísluší velká část funkcí těchto společnému opatrovníku společně s c. k. vládním komisařem; srovn. úvod a zejména i dále úvahy ad 1. a 2.

²⁾ Srovn. návrh *Randův* k osnově o dluhopisech zabezpečených (svrchu úvod), kterýž navrhuje, aby c. k. vládní komisař dluhopisy na důkaz řádného krytí podepsal — kdežto *Grünhut* v čl. 9. své osnovy navrhuje, aby společný opatrovník dluhopisy takto podpisoval.

Je-li však banka povinna dlužníku hypotekárnímu vydati listinu hypotekární aneb přispěti témuž dle čl. 1145. obč. zák. pro říši německou¹⁾ k výkonům tam vyznačeným, musí důvěrník listinu vydati i tehdy, není-li tu požadavků výše naznačených; splatí-li dlužník hypoteku, musí důvěrníku obnos ten v případě tomtó býti k uschování odevzdán (§ 31).

8. Důvěrník jest oprávněn knihy a spisy kdykoliv prohlédnouti, pokud se týkají listů zástavních a hypotek, které jsou v rejstřík hypoteční zanešeny. Banka jest povinna o všech splátkách, týkajících se hypotek v rejstřík zanešených, jakož i o jiných změnách pro věřitele ze zástavních listů důležitých důvěrníku nepřetržitě zprávu podávati (§ 32).

Vznikne-li spor mezi důvěrníkem a bankou hypoteční, přísluší úřadu dozorcímu, aby o něm rozhodl (§ 33).

Důvěrník jest oprávněn žádati od banky hypoteční přiměřenou odměnu za své zaměstnání; umluven-li obnos téže, budiž oznámen dozorcímu úřadu. Jestli se nedocílí shody o obnosu, rozhodne týž úřad (§ 34).

Důležité ustanovení obsahuje pak čl. 35. Byl-li na jmění banky hypoteční uvalen konkurs, mají pohledávky věřitelů ze zástavních listů přednost přede všemi ostatními věřiteli konkursními, pokud se týká pohledávek hypotekárních a cenných papírů, které jsou v rejstřík hypoteční zanešeny. Totéž platí i o penězích, které byly důvěrníku ku krytí zást. listů k uschování odevzdány (srovn. svrchu §§ 6 a 31).

Věřitelé z listů zástavních mají mezi sebou právo stejné. V příčině ostatního jmění banky přísluší věřitelům z listů zástavních právo podobné, jakož ustanovují čl. 64., 153., 155., 156., 168. ř. konkursního pro Něm. říši ze dne 17. května 1898 str. 229 a násl. ř. z. v příčině věřitelů, jimž přísluší právo na oddělení (srovn. o tom dále).

Patří-li do konkursní podstaty též vlastní listy zástavní, které banka včítá do obnosu cenných papírů, připadá na ně podíl jako na ostatní zástavní listy. Byli-li věřitelé z listů zástavních během konkursního řízení svoláni dle předpisu zákona o společných právech listů dílečných (srovn. zákon ten dále), má výlohy shromáždění toho nésti konkursní podstata, která slouží k přednostnímu zaplacení věřitelů zástavních listů (čl. 35). Viz ad II. (*úvahy*) srovnání s Rakouským zákonem.

V čl. 36.—39. obsažena jsou trestní ustanovení a to zejména²⁾:

¹⁾ Čl. 1145 nového něm. obč. z. má ustanovení v příčině dílečného zaplacení pohledávky, kde není dlužník oprávněn vrácení dluhopisu hypotekárního žádati, nýbrž kde věřitel jest toliko povinen dílečné zaplacení na listině poznmenati.

²⁾ Srovn. osnovu *Grünhutovu* §§ 30 a násl. (viz úvod).

a) jestli důvěrník jedná z úmyslně ku škodě věřitelů z listů zástavních, podlehe trestu dle čl. 266. něm. z. trest. pro nevěru (§ 36);

b) kdo v zastoupení banky vědomě vydá zástavní listy v obnosu převyšujícím krytí, jaké se jeví dle rejstříku hypotekárního, aneb kdo vědomě hypoteku neb cenné papíry v rejstřík zanešené zcizí neb zadluží, ačkoli ostatní v rejstřík zanešené hypoteky a cenné papíry ku krytí zást. listů nestačí, jakož i kdo peníze při splnění hypoteky vrácené proti nařízení čl. 11. a 12. důvěrníku neodevzdá k uschování (čl. 37.). Týž tresce se vězením, a je-li tu okolností polehčujících, pokutou;

c) kdo v zastoupení ústavu hypotekárního vydá zást. listy, na kterých není od důvěrníka potvrzení dle čl. 30. odst. 3., že jsou dle rejstříku hypotekárního řádně kryty, propadne trestu až do 1000 M. neb vězení až do 3 měsíců (čl. 38);

d) konečně vydává-li zástavní listy veřejná společnost, společnost komanditní, společnost s omezeným ručením, společenstvo zanešené neb jednotlivec proti ustanovení čl. 2. tohoto zák., budiž pokutován až do 3000 M. (§ 39).

Dle čl. 40. jsou tak zv. »dluhy pozemkové«¹⁾ ve všech bodech na roveň postaveny s pohledávkami hypotekárními.

Čl. 41. pojednává o zápůjčkách nehypotekárních, které ústav tuzemním korporacím práva veřejného, aneb proti zaručení se takovéto korporace udělí; pro takové dluhopisy (obligace komunální) platí ustanovení čl. 6. odst. 1. a 4., čl. 8., 9., 22., 23., 25., 26., 29. a 38. tohoto zák.

Takovéto dluhopisy nesmějí však s připočtením zástavních listů v oběhu se nalézajících maximální obnos pro tyto v čl. 7. ustanovený o více než o pátý díl převyšovati (§ 41).

Ustanovení čl. tohoto (41.) platí dle čl. 42. též pro dluhopisy, které hypoteční ústav vydá o zápůjčkách, drahá m nižšího řádu²⁾ udělených, které ústav jsou v zástavu dány. Dluhopisy takové jsou, odpovídají-li nařízení čl. 41. a čl. 7. (o maximálním obnosu jednajících) na roveň postaveny listům zástavním Ostatně má ústav, chce-li vydávati takovéto dluhopisy, sestaviti zářady, jimiž se řídití jest; tyto vyžadují schválení dozorcího úřadu (§ 42).

¹⁾ Srovn. čl. 1191.—1203. nového něm. obč. zák. Čl. 1191. zní: »Ein Grundstück kann in der Weise belastet werden, das an denjenigen, zu dessen Gunsten die Belastung erfolgt, bestimmte Geldsumme aus dem Grundstück zu zahlen ist (»Grundschuld«). Die Belastung kann auch in der Weise erfolgen, dass Zinsen von der Geldsumme sowie andere Nebenleistungen aus dem Grundstück zu entrichten sind.«

²⁾ »Kleinbahnen« dle čl. 473. nového obchod. zákona něm. ze dne 10. května 1897 jsou dráhy, které nepodléhají řádu železničnímu, avšak určeny jsou pro veřejnou dopravu. Srovn. rak. zákon ze dne 31. prosince 1894 č. 2 ř. z. r. 1895.

Čl. 43. mění ustanovení čl. 17. úv. z. ke konkursnímu řádu a nařizuje, že zůstávají v platnosti partikulární ustanovení, kterými zástav. listům úvěrních ústavů, které nejsou ústavy hypotekárními, vydaným na základě hypotekárních pohledávek, udílí se právo přednostní před ostatními věřiteli konkursními co se týká hypotek ústavu dotčeného; a podobně i nařízení partikulární, dle kterých majitelům tak zv. komunálních dluhopisů (srovn. svrchu § 41) udílí se právo přednostní před jinými věřiteli konkursními, kterých pohledávky později vznikly, jestli pohledávky, kterým má přednost ta příslušet, byly do veřejné knihy dluhů zanešeny (§ 43).

Dle čl. 44. nabývá zákon tento platnosti zároveň s novým něm. obč. zák. (t. j. dnem 1. ledna 1900), pokud čl. 53. neustanovuje výjimky z pravidla toho (srovn. dále čl. 53.).

Čl. 44.—53. obsahují přechodní ustanovení, zejména:

a) ustanovení čl. 1. odst. 2. (o povolení k obchodům hypotekárním) nevztahují se k obchodům hypotekárním, již v době, kdy zákon činnosti nabývá, stávajícím a

b) podobně neplatí čl. 2. (zákaz obchodů hypotekárních) pro společenstva v rejstřík společenský zanešená, která již před 1. květnem 1898 dle svých stanov obchody hypotekární provozují (§ 45);

c) pro banky hypoteční v dobu platnosti toho zákona již stávající neplatí obmezení v čl. 5. zák. v příčině oboru působnosti uvedená, pokud dle stanov svých do 1. května 1898 v širším obsahu obchody provozovaly; smí však ústavy takové vydávati zástavní listy toliko do 10násobného obnosu splaceného kapitálu (§ 46).

d) Jest-li však banka taková se usnese, že se podrobuje ustanovením čl. 5. tohoto zákona, své stanovy dle toho změni a v souvislosti s tím též svůj kapitál sníží, není zapotřebí, aby dle nařízení čl. 289. odst. 3., 4. nového obch. zák. něm. se zachovala,¹⁾ pokud zástavní listy, v oběhu se nalézající, jsou hypotekárními pohledávkami, v hyp. rejstříku zanešenými, kryty (§ 47).

e) Přísluší-li některé bance hypoteční v době, kdy nabude zákon tento platnosti, právo, vydávati ve větším obnosu zástavní listy neb dluhopisy než čl. 7., 41., 42. a 46. odst. 2. nařizují, má míti ústav ten právo to i na dále, avšak tak, že nesmí obnos zástavních listů neb dluhopisů převyšovati 20tinásobný obnos splaceného kapitálu základního (§ 48).

f) Na pohledávky hypotekární, ku krytí zástavních listů sloužící, kterých ústav již před tím nabyt, než nabyt zákon tento platnosti, nevztahují se nařízení zákona v § 6 odst. 2. a §§ 10—12 obsažená (§ 49).

¹⁾ T. j. aby věřitelé byli vůči pohledávání ze zástavních listů zajištěni.

g) K ustanovením čl. 24—28 v příčině bilancí, účtu o zisku a ztrátě a o zprávě obchodní musí dosavadní banky hypotheční vzít zřetele teprve v obchodním roce, který buď po r. 1900 neb v r. 1900 prošel (§ 50).

h) Je-li v době, kdy zákon tento vejde v platnost, při některém ústavu hypotekárním vydávání zást. listů dozoru státního komisaře svěřeno, lze práva a povinnosti, které dle § 22 odst. 2. a §§ 30—32, 41, 42 zák. důvěrníku příslušejí, i nadále svěřiti státnímu komissari, dle § 4 odst. 3. zák. (jako zástupci dozorcího úřadu) určenému (§ 51).

i) Vydává-li některý hyp. ústav na základě pohledávky důchodové, která před 1. lednem 1899 jako reální břemeno byla v knize gruntovní zanešena, zvláštní dluhopisy, má v příčině jich býti přihlíženo obdobně k čl. 6., 22., resp. 35., 37. odst. 2., 3., 41. od. 1. a 51. zákona (§ 52).

k) Ústavy hypotekární mají povinnost započítati se zakládáním rejstříku v čl. 22., 41., 42. a 52. předepsaného, tím způsobem, aby rejstříky ty 1. ledna 1900 byly již založeny. Hned pak po 1. lednu 1900 mají dozorcímu úřadu oznámiti, že rejstříky jsou založeny a mají opis rejstříku, od důvěrníka neb komissáře (§ 4 odst. 3., § 51) potvrzený, úřadu dozorcímu předložiti. Jakmile by bylo oznámeno dozorcímu úřadu, že rejstřík jest založen, zaniknou práva zástavní, která byla pro věřitele ze zástavních listů dle zemských zákonů zřízena; též pozbývají tím závazky v stanovách neb v podmínkách listů zástavních obsažené, dle kterých ústav jest povinen pro zástavní listy právo zástavní zříditi, své platnosti (§ 53).

I. B.

Důvody, které ukládají zákonodárci přihlížeti k vydání zákona, dle kterého by majitelé zástavních listů bank hypothečních soustředili se k společnému hájení práv stejně jim příslušících — musely taktéž pobádati k péči o majitele podobných dluhopisů. Jsoutě to dluhopisy tak zvané dílečné (parciální) buď majiteli svědčící neb na řád znějící, tedy blankoindossamentem převoditelné.

Společné, jednotné hájení práv majitelů zástavních listů jest téměř nemožným aneb alespoň velice nesnadným, a to zejména vůči značnému počtu věřitelů těch, kteří k tomu z největší části jsou neznámí, tak že souhlasu jich nelze vůbec neb jen nesnadně docílit. Tak stává se, že pro případ nebezpečí, zejména pro případ konkursu jsou práva jejich, byť i zákonem uznaná, ohrožena.¹⁾ Důvody ty vedly k vydání zákona pro Německou

¹⁾ Srovn. důvody k zák. Něm. a souhlasné téměř důvody zák. rak. ze 24. dubna 1874 č. 48 ř. z., pak z 5. prosince 1877 č. 111 ř. z. (Oesterr. Gesetze mit Materialien« od Kaserera ve Vídni u Alfr. Höldera 17, str. 11—37, 18 str. 37—78, 29 str. 15—50), k tomu můj spis § 1 str. 1 a násl.

říši ze dne 4. prosince 1899, platného zároveň s novým obč. zák. ode dne 1. ledna 1900.

Dle toho jest pak v důležitém bodem zákona, aby věřitelé z dluhopisů takových měli společný orgán, kterýmž by se mohli k jednotnému jednání k cíli uhájení svých společných zájmů usnášeti — čímž pak jsou právě jen valné hromady.

Až dosud postrádalo zákonodárství Německé říše podobného zákona. Pouze tu a tam byly tu zákony partikulární, které k důležitému předmětu tomu přihlížely, tak zejména v Bavorsku zák. ze dne 18. března 1896 v příčině papírů majiteli svědčících, a dříve již v Brunšviku zák. z 30. března 1881 o hypothece pro dluhopisy majiteli svědčící. (Srovn. Goldschmidtův čas. sv. 46 a 27, výše str. 259, pozn. 2. a 3.) Zákony tyto narizují společné zastoupení věřitelů, zejména svolání věřitelstva k valným hromadám.

Pruský zákon ze dne 19. srpna 1895¹⁾ týká se pouze práv zástavních na dráhy soukromé a dráhy soukromé a dráhy nižšího druhu.

Ostatní pak podobné zákony partikulární²⁾ týkaly se pouze a jedině práv věřitelů z listů zástavních a jiných podobných dluhopisů při ústavech hypotekárních, byvše celkem sdělány dle vzoru osnovy říšského zákona z r. 1879 a 1880, který, jak jsme svrchu seznali (srovn. obšírně můj spis »Právo listů zástavních« a »Pfandbriefrecht« § 3) nebyl zákonodárnými sbory přijat.

V četných státech evropských bylo o práva věřitelů z dluhopisů tak zv. dílečných již dříve pečováno, jakož jsme již svrchu byli seznali.³⁾

Poněvadž pak ani v novém obč. zák. pro říši Něm., který ostatně se též jen velice skrovně zabývá papíry podobnými, totiž jen dluhopisy majiteli svědčícími, nikoli papíry maj. sv. vůbec a to jen zejména závazky vydatelnými, pak dále některými otázkami práva věcného, jako nabytí vlastnictví, hypothečky, užívání, práva zástavního (čl. 793.—808., čl. 935., 1081.—1084., 1187.—1189., 1212.—1216.) — kdežto nový obchodní zákon něm. z 10./5. 1897 v čl. 367. (podobně jako o. z. obch. z r. 1862 v čl. 307.) se o papírech majiteli svědčících toliko zmiňuje (v příčině nabytí papírů těch), musilo zákonodárství pro říši Něm., když též v zák. z 13./7. 1899 o ústavech hypotekárních otázku tuto neupravilo, přihlížeti k vydání zvláštního zákona, který by zák. obč. a obchodní a zák. o hyp. bankách jaksi doplňoval a též zároveň s nimi

¹⁾ Goldschmidtův čas. pro obch. právo sv. 45 z r. 1896 str. 282 a následující: »Gesetz betreffend das Pfandrecht an Privateisenbahnen und Kleinbahnen und die Zwangsvollstreckung in dieselben«.

²⁾ Srovn. některé zákony ty svrchu ad I. A.

³⁾ V Rakousku zákonem ze dne 24. dubna 1874 č. 48 ř. z. a ze dne 5. prosince 1877 č. 181 ř. z., v Uhřích zák. ze dne 27./6. 1876, v Švýcarsku částečně spolk. zák. ze dne 24./6. 1876 v příčině zabavení a nucené likvidace dráh, v Anglicku různými zákony (viz svrchu ad A.).

platnosti nabyt, a to tím více, poněvadž (jak ze zprávy v říšském sněmu Něm. z 7./3. 1899 podané seznáváme) dluhopisy druhu tohoto v Něm. říši od dráh a průmyslových společností vydané včetně listů zástavních obnášely již tehdy okolo 10 tisíc millionů marek (srovn. též úvod).¹⁾

Proto sdělán zároveň s osnovou zákona o bankách hypotečních nástin zákona o společných právech majitelů dluhopisů dílečných a vyhlášen v t. zv. státním věstníku ze dne 27. května 1898. Dne 3./2. 1899 předložil říšský kancléř ř. sněmu něm. druhou opravenou osnovu, kde bylo zejména i k námitkám v četné literatuře vysloveným přihlíženo. (Literaturu tu viz již svrchu při zák. hyp.) Osnova ta byla v 51. sezení ř. sněmu ze dne s 7./3. 1899 komisi 21členné odevzdána, která dne 12/6. 1899 o osnově té velice důkladnou a obsírnou zprávu ř. sněmu podala, též četné změny, zejména také nové čl. (2., 21. a 22.) navrhovala a opravy způsobila. Dne 21./11. 1899 byla pak osnova takto upravená většinou hlasů přijata, 4. prosince 1899 od císaře Německého schválena a 9. prosince 1899 v říšském zák. (č. 47. str. 631—698) uveřejněna, s platností od 1. ledna 1900 zároveň s novým obč. z. něm.

Podstatný obsah zákona toho jest tento: Zákon platí pro veškeré dluhopisy, které jednak vydány jsou v určitém obnosu nominálním, již napřed (při vydání) ustanoveném a to v penězích, a které poskytují věřitelům dle poměrů těchto cen stejných práv, zejména v příčině splacení, zúrokování a zajištění, srov. čl. 1. zák., k tomu motivy (velice důkladné) č. II. str. 909 a násl.

Zejména platí zákon ten nejen pro dluhopisy majiteli svědčící, nýbrž i podobně jako zákon o hypotečních bankách pro dluhopisy, které znějí na části a jež lze zejména žírem in bianco přenést.

Zákon platí též dle čl. 26. pro dluhopisy, které byly před tím, než nabyt platnosti, vydány, avšak nevztahuje se dle čl. 22. k dluhopisům od říše, od některého spolkového státu neb od korporace veřejného práva vydané.

Zákony zemskými může býti platnost zákona tohoto též na dluhopisy korporací veřejného práva rozšířena (§ 24).

Jsou-li tedy takovéto dluhopisy od někoho, jenž v říši Německé bydlí, neb svůj živnostenský závod²⁾ zde má, v tuzemsku vydány, které znějí na obnos nominální určitý a napřed určený, a věřitelům v poměru těchto cen stejných práv poskytují, a jestli obnosy nominální vydaných těchto dluhopisů celkem obnášejí nejméně 300 tisíc marek a počet vydaných kusů nejméně 300 jsou veškerí věřitelé z papírů těchto usnešeními, jež se stala shromážděním věřitelů z dluhopisů těch k obhájení společných

¹⁾ Proto praví Fleck (v Holdheimově čas. VII. z r. 1898 str. 217), že bylo vydání zákona toho přímo nutností.

²⁾ »Gewerbliche Niederlassung« § 1 — tedy šíře než »závod obchodní« (Handelniederlassung) dle čl. 24. obch. z.

zájmů,¹⁾ vedle ustanovení zákona tohoto v á z á n í — čl. 1. odst. 1. Shromáždění věřitelů z dluhopisů těchto může sobě zejména zříditi k uhájení práv věřitelstva společného zástupce (čl. 1. odst. 2.)²⁾

Shromáždění věřitelů není však oprávněno³⁾ zavázati věřitele k dalším dávkám nějakým — odst. 3.⁴⁾ Taktéž není shromáždění věřitelů oprávněno právní povahu dluhopisů změnit, zejména na ustavení společnosti se usnět, tak aby věřitelé z dluhopisů těch byli členy společnosti, která by závod dlužníkův sama provozovala — což musí zůstaveno býti úplně svobodné vůli jednotlivých věřitelů (Motivy str. 910); naproti tomu jest shromáždění oprávněno dle potřeby práv z dluhopisů se vzdáti neb je obmeziti. (Srovn. dále § 11.)

Zákon nevztahuje se k shromáždění a zastoupení zástavních věřitelů dráh vůbec a dráh nižší třídy zvláště vedle ustanovení zákonů zemských, pokud se jedná o oddělené zaplacení těchto věřitelů z podstaty tělesa železničního (čl. 25.).

Klesne-li celkový obnos dluhopisů, jež jsou v oběhu, pod 100 tisíc marek aneb počet kusů pod 100, jest dlužník povinen to ihned v něm. říšském oznamovateli vyhlásiti. Od druhého dne po vyhlášení nelze více shromáždění věřitelů na základě tohoto zákona odbyvati, od téhož dne zanikne též úřad společného zástupce věřitelstva (§ 2).

Shromáždění věřitelů svolává dlužník (§ 3 odst. 1). Věřitelé musí dlužník svolati, jest-li to žádají věřitelé, jichž dluhopisy obnášejí 20tý díl celkového obnosu dluhopisů, jež jsou v oběhu, aneb žádá-li to zástupce věřitelů, od shromáždění věřitelstva zvolený; žádost musí býti písemná a uveden v ní účel i důvod svolání. Výlohy se svoláním a odbyváním shromáždění spojené nese dlužník, není-li v zákoně něco jiného ustanoveno (§ 3).

Kdyby dlužník žádosti takové (dle § 3) nevyhověl, může soud okresní, v jehož okrsku dlužník své bydliště neb živnostenský závod má, žadatele oprávniti, aby shromáždění sami svolali. Kdyby v té době neměl dlužník v říši Německé ani bydliště ani živnostenského závodu, jest příslušný soud, v jehož okresu týž poslední bydliště neb závod živnostenský měl.

Podají-li žádost věřitelé, musí své dluhopisy buď u říšské banky, u notáře neb na jiném místě, které vláda zemská určí, složiti. Zmocní-li soud žadatele k svolání shromáždění, může téže

¹⁾ Srovn. k tomu *Cosack* Hdsr. § 66 a) str. 342 sl.

²⁾ Týž str. 343

³⁾ Týž Hdsr. I c. str. 343.

⁴⁾ Tak i navrhuje *Grünhut* změnu k osnově rak. zák. o zabezpečených dluhopisech bankovních (v panské sněmovně). Srovn. též svrchu úvod a Ger. Halle č. 7. ze dne 17. listopadu 1901 a N. Fr. Pr. I. c. v § 24 osnovy Grünhutovy.

učiniti opatření v příčině předsednictví v hromadě té. Soud též rozhodne, zda-li výlohy, žádosti, svoláním a odbýváním shromáždění vzešlé, žadatelé neb dlužník nésti mají.

Prvé než soud rozhodne v příčině zmocnění k svolání shromáždění a útrat, má slyšeti, pokud to možno, dlužníka a je-li tu zástupce věřitelů, též tohoto. Proti rozhodnutí jest stížnost přípustná, kterou dlužník ihned podatí musí (§ 4).¹⁾

Podléhá-li závod dlužníkův státnímu dozoru,²⁾ musí soud též před tím, než rozhodnutí dle § 4 vynese, slyšeti úřad dozorcí. Úřad dozorcí může shromáždění věřitelů na útraty dlužníka svolati neb i naříditi, aby dlužník je svolal, úřad dozorcí jest též oprávněn, svého zástupce do shromáždění vyslati (§ 5).

Dle § 6 dlužno svolání uveřejniti po dvakráte v něm říšs. oznamovateli a v jiných listech, ve kterých se v okresu soudním vklady do obchodního rejstříku vyhláší; jedná-li o společnosti neb společenstva, nastoupí místo těchto posledních listy, ve kterých společnost svá ohlášení činiti povinna jest. Lhůta musí býti tak vyměřena, aby ode dne poslední vyhlášky do dne shromáždění alespoň 2 týdny zbylo času ku složení papírů dle § 10 odst. 2.

Stane-li se svolání následkem zmocnění soudu, musí se ohlášení k tomuto usnesení soudu táhnouti (§ 6). Při svolání věřitelů budiž účel shromáždění uveden a každému věřiteli na požádání opis návrhů dodán. O předmětech, které nebyly dle ustanovení § 6 odst. 1., 2. co do podstatného obsahu ohlášeny, nelze se usnášeti.

Ustanoveními § 3—6 jest se též řídit, když se jedná o vyhlášení předmětů, o kterých se má shromáždění usnášeti (§ 7).

Při početi shromáždění budiž ustanoven seznam věřitelů neb jich zástupců, kteří se byli dostavili, dle jména, bydliště a udáním obnosu dluhopisů, jež zastupují; seznam ten musí ihned po svém sdělení, nejdéle pak před prvním hlasováním býti k nahlédnutí vyložen, byv od předsedy podepsán § 8.

Má-li býti usnešení platné, musí býti protokollem od soudu nebo notáře sepsaným osvědčeno.

Protokoll musí obsahovati místo i den shromáždění, jméno soudu neb notáře, jakož i způsob a výsledek usnášení se. Protokollu budtež přiloženy mimo seznam přítomných věřitelů dle § 8 sestavený též veškeré doklady o řádném svolání shromáždění; dokladů těchto není potřebí přikládati, byly-li tytéž v protokolle dle svého obsahu uvedeny. Protokoll budiž soudem neb notářem potvrzen — svědků potřebí není § 9. Aby bylo usnešení platné, jest potřebí pravidlem většiny hlasů odevzdaných, ač není-li

¹⁾ To jest do 2 neděl dle § 22 odst. 1. něm. říšs. zákona o nesporném řízení.

²⁾ Tak zejména dráhy a hypoteční banky (dle motivů).

v zákoně jinak nařízeno.¹⁾ Většina čítá se dle obnosu dluhopisů. Je-li stejně hlasů, rozhoduje počet věřitelů. Čítají se však jen hlasy věřitelů, kteří nejdéle druhého dne před shromážděním složili dluhopisy u říšské banky, u notáře neb na místě, od vlády zemské k tomu určeném. — Lze též hlasovati plnomocníkem; plná moc musí býti písemná, což však postačí.

Dlužníků nepřísluší právo hlasování, byť i byl vlastníkem dluhopisů. Přísluší-li dlužníku na dluhopisy právo zástavní neb retenční, jest též povinen k žádosti vlastníka dluhopisy ty na místě dle výše uvedeného ustanovení určeném, se zachováním práva zástavního neb retenčního, složit, tak aby bylo vlastníku dluhopisů umožněno hlasování se zúčastniti; výlohy se složením papírů spojené nese vlastník zálohou (§ 10).

Shromáždění věřitelů jest sice oprávněno (srov. svrchu § 1) usnésti se na vzdání se neb obmezení práv věřitelů, zejména též na snížení míry úrokové neb sečkaní — avšak toliko tehdy, je-li toho zapotřebí, aby se uvarovalo zastavení platů neb konkurs dlužníkův. K platnosti usnešení, jímž se věřitelé práv vzdávají neb k obmezení jich svolují, zapotřebí jest většiny nejméně tří čtvrtin odevzdaných hlasů; většina musí tedy sestávati nejméně z polovice nominální ceny všech dluhopisů v oběhu se nalézajících²⁾ a nečiní-li tato cena více než 12 millionů marek, musí obsahovati nejméně $\frac{2}{3}$ této ceny nominální; je-li pak cena mezi 16 a 12 milliony, musí činiti většina 8 millionů marek. Při tom se dluhopisy, které se nalézají ve vlastnictví dlužníkově, nečítají. Dlužník jest povinen ve shromáždění podatí zprávu o obnosu dluhopisů, v oběhu se nalézajících, kterým právo hlasovati přísluší (§ 11).

Usnešení pak, dle §. 11. učiněné, musí pro všechny věřitele stejné podmínky stanoviti.³⁾ Mají-li platiti nestejně podmínky, musí k tomu věřitelé, na jichž ujmu se tak děje, výslovně svoliti.⁴⁾ Každá úmluva dlužníka neb osoby třetí s některým věřitelem, kterouž tomuto má býti větších prospěchů poskytnuto, jest neplatna.⁵⁾ Usnešení věřitelstva, jež se stalo tím, že byly některým

¹⁾ K některým usnášením jest potřebí většiny $\frac{3}{4}$ hlasů (§ 11), a to zejména dle § 12 ad 2., dle § 14 ad 2., dle § 14 ad 3., dle § 14 ad 6. Srov. dále čl. tyto (§§ 11, 12, 14).

²⁾ Srov. souhlasné návrhy *Grünhuta* (v panské sněmovně) k osnově v příčině zabezpečených dluhopisů bankovních (N. Fr. Pr. I. c. a G.-H. č. 7. ze dne 17. listopadu 1901). Proti tomu navrhuje *J. P.* v Ger. Halle č. 7. ex 1901, aby bylo toliko žádáno $\frac{3}{4}$ hlasů vůbec všech v shromáždění přítomných věřitelů tehdy, jest-li by v předchozím shromáždění nebyla polovice všech dluhopisů zastoupena. (§ 21 osnovy *Grünhutovy*.)

³⁾ Srov. podobné nařízení čl. 181. odst. 1. nového konk. ř. pro říší Něm. (podobně čl. 168. starého k. ř. Něm. a též čl. 226. rak. ř. konk.)

⁴⁾ Podobně čl. 181 odst. 2. nov. Něm. ř. konk.

⁵⁾ Tak čl. 181. odst. 3, Něm. konk. ř. a podobně čl. 226. odst. 2. rak. k. ř.

věřitelům zvláštní prospěchy poskytnuty, nemá vůči ostatním věřitelům závaznosti. Dlužník jest povinen usnešení dle ustanovení § 6. odst. 1. uveřejniti.

Zejména pak není věřitelstvo shromážděné oprávněno vzdáti se jistiny do výše nominální ceny dluhopisů (§ 12).¹⁾

Je-li podřízen závod dlužníkův státnímu doзору, jest k platnosti usnešení dle § 10 schválení úřadu dozorcího zapotřebí. Úřad dozorcí má schválení jakož i též odeřpení téhož veřejně prohlásiti (§ 13).

Důležitá ustanovení obsahuje pak §§ 14—20 zák.²⁾

Usnese-li se shromáždění, aby byl zřizzen zástupce věřitelů, musí zároveň o bor jeho oprávnění býti určen.

Je-li takto zástupce oprávněn, »aby přiváděl k platnosti práva věřitelův,« může se shromáždění též usnésti, že nejsou jednotliví věřitelé oprávněni, aby samostatně vystupovali.³⁾ Avšak usnesení takové může se státi jen dle § 11 odst. 2.—4., § 12 odst. 2. a § 13 odst. 2., t. j. musí býti většina nejméně $\frac{3}{4}$ odevzdaných hlasů a to nejméně $\frac{1}{2}$ obnosů nominálních všech dluhopisů, event. ²/₃ nom. ceny a obnáší-li nom. cena ta mezi 12—16 milliony marek, musí činiti většina ta 8 mill. marek (§ 11). Podmínky učiněné musí býti pro všechny věřitele stejné (§ 12) a musí event. dozorcí úřad usnesení schváliti (§ 13).

Zástupce věřitelů je jen tehdy oprávněn, vzdáti se práva věřitelův, byl-li k tomu výslovným usnesením věřitelů, které se musí vztahovati k jednotlivému případu, oprávněn. Usnesení to musí taktéž souhlasiti s ustanoveními §§ 11—13 (Srv. svrchu.)

Vede-li zástupce pro věřitelstvo spor, budiž považován za zákonného zástupce. Za útraty sporu, které věřitele stihnou, ručí dlužník, má však eventuelně postih proti věřitelům.

Je-li více zástupců zvoleno, mohou jen společně práva svá vykonávati, ač není-li jinak usnešeno. Věřitelstvo může zástupce kdykoliv odvolati; nárok na umluvenou odměnu zůstane mu však zachován. K platnosti usnesení odvolacího jest třeba $\frac{3}{4}$ odevzdaných hlasů — a byl-li zástupce zmocněn, aby výlučně sám přiváděl nároky věřitelstva k platnosti, musí hlasy ty obnášeti nejméně polovici nominální ceny všech v oběhu jsoucích dluho-

¹⁾ Může se tedy jen vzdáti. mimo případy čl. 11 (viz svrchu), zvláštních výhod dluhopisem poskytnutých ku př. praemie. Podle vzoru § 12 zní též další návrh *Grünhutów* k ochraně dluhopisů bankovních (N. Fr. Pr. I. c. a G. H. č. 7./9. 1901) § 24.

²⁾ Srov. k tomu úvaha a rozbor dále ad II.

³⁾ Srov. záhadné ustanovení § 9 z. r. z 24./4. 1874, č. 48. ř. z., k tomu další úvaha ad II.

pisů. Též tu dlužno se řídit § 11 odst. 3. a 4. a § 12 odst. 2. (srov. svrchu) (§ 14).

Je-li dlužník společností neb právnickou osobou, jejíž členové usnášejí se v shromážděních, jest zástupce, dle tohoto zákona zřizovaný, oprávněn zúčastniti se shromáždění a porad těch.

Musejí-li se dle zákona spisy, týkající se shromáždění těch neb stavu jmění neb závodu společnosti jednotlivým členům odevzdávati, musí se též zástupci věřitelstva spisy ty doručiti. (§ 15.)

Byl-li zřizzen zástupce dle čl. 1189 nov. obč. zák. pro Něm. říši¹⁾ aneb dle ustanovení, které při vydání dluhopisů platně bylo učiněno, nemění zřízení zástupce dle zákona tohoto ničeho na jeho a povinnostech.

Zástupce takový může též vykonávati práva, která dle § 3 a 7. odst. 3. přísluší zástupci zvolenému od věřitelstva, v příčině svolání věřitelů a uveřejnění předmětů k usnášení se určených.

Žádají-li o to věřitelé, jichž dluhopisy obnášejí alespoň pětinu celkového obnosu dluhopisů v oběhu jsoucích, jest soud oprávněn z důležité příčiny zástupce odvolati. Příslušným jest soud dle § 4 (srv. svrchu). Soud má však před rozhodnutím slyšeti, pokud to možno, zástupce a dlužníka: Proti usnesení lze se ihned odvolati (§ 16).

Ustanovení to (§ 16) platí též pro zástupce, jenž pro majitele dluhopisů zřizzen byl před tím, než obč. zák. pro říši Německou nabyl platnosti, dle práva tehdy platného, aneb jenž zřizzen byl sice po tom, kdy obč. zák. nabyl platnosti, až do té doby, kdy kniha pozemková se pokládá za zřízenou a to dle zákona zemského zápisem do knihy hypotekární neb do knihy podobné.

K takovému zástupci dlužno vůči ustanovení § 44 odst. 2. zák. o knihách pozemkových²⁾ přihlížeti stejně jako k zástupci dle čl. 1189. obč. zák. Totéž platí i v příčině zástupce, který byl od shromáždění věřitelů zvolen.³⁾

¹⁾ Čl. 1189 nov. obč. zák. Něm. zní: »Jde-li o hypoteku způsobu v čl. 1187 naznačeného (t. j. z dluhopisu majiteli svědčího, ze směnky aneb papíru na řád znějícího) může pro věřitele zřizzen býti zástupce, který jest oprávněn o hypothece opatření pro věřitele i proti němu platně učiniti a věřitele zastupovati, jedná-li se o to, aby hypoteka byla přivedena k platnosti. Zřízení zástupce musí však býti do pozemkové knihy zapsáno.«

²⁾ Nový zák. Něm. o kn. pozemkových ze dne 24. března 1897. Čl. 44. odst. 2. zní: »Toto nařízení (odst. 1.), že jedná-li se o hypoteku pro pohledávku majiteli svědčící, ze směnky neb listiny na řád znějící, lze zápis jen tehdy povolit, byla-li istina předložena, na kteréž se zápis poznamená, nemá platnosti, jedná-li se o zápis na základě svolení zástupce dle čl. 1189 obč. z. zřízeného aneb výnosu soudního proti zástupci takovému vydaného.«

³⁾ T. j. zvolen před platností obč. zák. dle dosavadně platného práva.

§ 18 jedná o případě, když na jmění dlužníkovy byl konkurs uvalen. V případě tom svolává a řídí shromáždění věřitelů dle § 1 (viz svrchu) soud konkursní. Ihned po vyhlášení konkursu jest soud ten povinen věřitele svolati, aby se usnesli o společném zástupci v řízení konkursním. Svolání shromáždění odpadne, byl-li již dříve usnesením věřitelstva společný zástupce zvolen.

Mimo případy v § 3 odst. 2. vyznačené (když určené tam množství věřitelů neb zástupce za to žádá) jest soud konkursní povinen věřitelstvo i tehdy svolati, žádá-li za to správce konkursu neb výbor věřitelů aneb úřad dozorčí. Týž soud též ustanoví místo, kde mají věřitelé své dluhopisy složiti. K ustanovením čl. 5. odst. 1. a 2., § 11 odst. 2., § 12 odst. 3. a § 13 nelze se tu táhnouti.¹⁾

Přihlásil-li společný zástupce od věřitelstva zřízený, pohledávky z dluhopisů ku konkursu, není třeba, aby byly dluhopisy tyto k přihlášce přiloženy. Jedná-li se však o vyzdvižení obnosů na dluhopisy přihlášené při rozdělování konkursní podstaty připadající, musí býti dluhopisy ty předloženy. V tomto případě nelze se však k § 14 odst. 2. táhnouti²⁾ (§ 19).

§ 20 prohlašuje, že práva, která zákonem shromáždění věřitelů a zástupci věřitelstva jsou přikázána, jsou »jus cogens«, jichž nelze ustanovením v dluhopisech vyloučiti neb omeziti.

§§ 21—23 obsahuje ustanovení trestní a to:

a) Dle § 20 propadá vězení neb pokutě ten, kdo dluhopisů, jež se nalézají v držení dlužníka, jinému k tomu konci odevzdá, aby týž proti ustanovení § 10 odst. 4. na místě dlužníka hlasoval. Též trestu propadá, kdo dluhopisů k účeli tomu použije. Na pokuru lze uznati, je-li tu okolností polehčujících.

b) Dle § 22 budiž potrestán vězením až do 1 roku aneb pokutou až do 3000 marek, kdo v prohlášeních dle § 2 (klesl-li počet neb obnos dluhopisů) neb na zprávě, kterou dle čl. 11. odst. 4 podati povinen jest (o počtu dluhopisů v oběhu jsoucích) nesprávné údaje vědomě učiní o tom, což mu po zákoně jest vysvětliti. Podobně budiž pokutován až do 3000 marek ten, kdo prohlášení v § 2. nařízené opomine.

c) Pokutou až do 3000 marek aneb vězením až do 1 roku trestse se, kdo sobě zvláštních výhod vymíní, aby v shromá-

¹⁾ Dle § 5 odst. 1. a 2. má býti dozorčí úřad slyšen, než-li soud okresní svolá shromáždění. a může úřad dohlédací též buď sám shromáždění svolati, aneb svolání dlužníku naříditi.

§ 11 odst. 2. jedná o omezení a vzdání se práv, když jest tu nebezpečí, že by dlužník zastavil platy neb upadl do konkursu; § 12 odst. 3. jedná o podmínkách narovnání a potvrzení usnesení věřitelů dozorčím úřadem (srv. svrchu).

²⁾ Dle něhož v případě, byl-li společný zástupce věřitelů zmocněn, práva jich k platnosti přiváděti může shromáždění věřitelů se usnesti, že jednotliví věřitelé nejsou oprávněni, práv svých k platnosti přiváděti.

ždění věřitelů v jistém smyslu hlasoval aneb se hlasování nezúčastnil; stejný trest stihne toho, kdo zvláštních výhod slibuje neb poskytuje za to, aby kdos v shromáždění věřitelů v jistém smyslu hlasoval aneb hlasování se zdržel (§ 23).¹⁾

§§ 24—26 obsahují přechodní ustanovení, jež jsme již při čl. 1. podstatně seznali:

a) že zákon tento nevztahuje se na dluhopisy říše, neb některého státu spolkového neb některé korporace veřejného práva, že však zemskými zákony mohou též ustanovení tohoto zákona na dluhopisy korporací práva veřejného býti rozšířena (§ 24),

b) že zákon netýká se nařízení zemských o shromážděních a o zastoupení zástavních věřitelů dráh nižšího řádu, pokud se jedná o řízení k zvláštnímu uspokojení těchto věřitelů z podstatných částí tělesa dráhy (§ 25);

c) že však zákonem tímto dlužno se říditi i v příčině dluhopisů, které byly dříve vydány, než nabyl zákon platnosti (§ 26).

Zákon nabývá platnosti stejně s novým zákonníkem občanským pro Něm. říši, tedy 1. lednem 1900 (§ 26).

II. Úvahy.

Oba nové zákony říše Něm. mají důležitosti pro nás zejména v tom směru, že lze z nich seznati při četných, tak neobyčejně nesnadných otázkách z jakého stanoviska, od našeho rak. zákonodárství rozdílného, Něm. zákony vycházejí, a takto pak připraviti se poněmáhlu na některé nutné opravy zákonů těch u nás. Proto seznávše v předchozích odstavcích podstatný obsah obou těchto zákonů, chceme nyní obírat se blíže s některými ustanoveními, která zejména pro nás v Rakousku jsou rovněž důležitými jakož i zajímavými.

1. »O společných záležitostech.« Jak svrchu (ad I. B. k § 1 a § 14, též ad I. A. k § 35 a j. v.)²⁾ uvedeno, zavazují usnesení, která byla v shromáždění věřitelů z dluhopisů v čl. 1. zák. 4/12. 1899 vyznačených k obhájení společných zájmů učiněna, podle zákona tohoto všechny věřitele z dluhopisů těch a může sobě též shromáždění věřitelů zříditi k hájení práv svých společného zástupce (§ 1).

Zřízen-li takto shromážděním věřitelů zástupce, musí též zároveň obor jeho právomocnosti býti určen.

Je-li zástupce zmocněn, aby přiváděl práva věřitelů k platnosti, může se shromáždění věřitelů usnesti, že jednotliví věřitelé oprávněni nejsou, samostatně vystupovati § 14; v pří-

¹⁾ Podobně, jako ustanovují §§ 21 a 23, navrhuje Grünhut pro zákon o zabezpečených dluhopisech bankovních. Srv. G. Halle ze dne 17. listopadu 1901 a N. Fr. Presse ze dne 25. října 1901 (k § 31 násl. Grünhutovy osnovy).

²⁾ Srv. též návrhy Grünhutovy v úvodu a dále.

čině usnesení toho dlužno přihlížeti též k § 11 odst. 2., 4., § 12 odst. 2. a § 13 (srv. svrchu).

Jedná-li se však o to, aby se zástupce vzdal práv, věřitelům příslušejících, jest k tomu potřebí usnesení, táhnoucího se k jednotlivému případu (a též podléhajícího ustanovením §§ 11 až 13.) (Ostatně srv. svrchu k §§ 11—13, 14—17.) Byl-li na jmění dlužníkovu uvalen konkurs, jest povinností soudu konkursního shromáždění věřitelů svolati. Tak státi se musí bez prodlení po prohlášení konkursu, aby učiněno bylo usnesení o zřízení společného zástupce v konkursu.

Bylo-li již dříve usnesení v příčině zřízení společného zástupce učiněno, není svolání shromáždění více potřebí § 18.

Ustanovení tato zák. ze dne 4. prosince 1899 platí též pro banky hypotekární dle zák. ze dne 13. července 1899. Srv. m. j. § 35 tohoto zákona, pak § 6 a motivy; § 14 a j. ovšem jen tehdy, jest-li tu jsou požadavky zákona ze dne 4./12. 1899 hl. v § 1 (Srv. svrchu ad I. B. k čl. 1.)

Tedy i věřitelé ze zástavních listů mohou si voliti společného zástupce. Nebyl-li zástupce před prohlášením konkursu na jmění banky hypotekární zřízen, musí býti ihned po uvalení konkursu shromáždění věřitelů z listů zástavních svoláno, aby se usneslo o zřízení společného zástupce v konkursním řízení. Jest-li shromáždění věřitelů zástupce takového zvolí, musí, jak jsme svrchu seznali, býti též obor jeho právomocnosti určen. (§ 14 zák. ad I. B.)

Stalo-li se tak a bylo-li usnešeno výslovně,¹⁾ že zástupce jest oprávněn, aby práva věřitelů v konkursu přivedl k platnosti, nejsou pak jednotliví věřitelé oprávněni, samostatně v řízení konkursním svá práva hájiti. (§ 14 zák. o spol. zál., § 35 násl. zák. o bank. hyp.)

Zejména nejsou v případě tomto jednotliví věřitelé oprávněni, své pohledávky (z dluhopisů neb zást. listů) ke konkursu přihlásiti a právo hlasovací vykonávati. Obě přísluší v případě tomto pouze a jedině společnému zástupci.

A byl-li společný zástupce toliko zmocněn, aby pohledávky z dluhopisů neb zást. listů v konkursním řízení přivedl k platnosti, jest též jen oprávněn, práva věřitelů hájiti, zejména pohledávky ke konkursní podstatě přihlásiti a právo hlasovací vykonati (§ 11 a 18 zák. o spol. zález., též motivy na str. 917), není však oprávněn, práv věřitelských se vzdáti neb je obmeziti.

Nebyl-li však vůbec společný zástupce zřízen, aneb nebyl-li společný zástupce oprávněn, aby přivedl práva věřitelů z dluhopisů neb zást. listů v konkursu dlužníka k platnosti,

¹⁾ Usnešení má se státi dle čl. 11., 12., 13. zák. ad I. B. srv. svrchu.

jest každý jednotlivý věřitel oprávněn, svoji pohledávku ke konkursu přihlásiti. Týž musí však vedle ustanovení (§ 19 zák. o spol. zál.) dluhopisy neb zástav. listy k přihlášce (v prvopisu neb opisu) přiložiti, kdežto společného zástupce zákon (§ 19) tohoto závazku sprostuje.

Nové zákony německé rozluštily takto otázky dle rak. zákonů ze dne 4. dubna 1874 č. 48. a 49. ř. z. velice sporné.¹⁾

Zák. ze dne 24. dubna 1874 č. 49 ř. z. (k tomu § 3 zák. ze 24. dubna 1874 č. 48 ř. z. v příčině zást. listů platný) nařizuje v § 9: »Jedná-li se o záležitosti, které jsou veškerým majitelům dílečných dluhopisů společnými, nemohou jednotliví majitelé papírů svá práva samostatně k platnosti přiváděti.« K tomu povolán jest společný opatrovník a jednotliví majitelé papírů mají pak jen na vůli, v případě, jedná-li se o spor od společného opatrovníka vedený, na své útraty co intervenienti ve sporu se účastniti (§ 9 ze dne 24. dubna 1874 č. 49 ř. z., k tomu § 3 zák. z 24. dubna 1874 č. 48 ř. z.)

Avšak zákony z 24. dubna 1874 č. 48 a 49 ř. z. nikde neuvádějí, které záležitosti vlastně dlužno pokládati za společné a též motivy k zákonům těm o příčině té vysvětlení nepodávají.²⁾

Bylo vysloveno v příčině té mínění,³⁾ že za společná lze pokládati pouze a jedině práva, která se týkají přímo zvláštního krytí papírů. Proto prý není též právo k přihlášce nároků majitelů zástavních listů ke konkursu dlužníka právem společným a nepřisluší prý tedy společnému opatrovníku právo, nároky z veškerých listů zástavních ku konkursu přihlásiti. Obzvláště ale není prý tedy též právo hlasovací v konkursu dlužníka (ústavu) právem společným a nepřisluší tedy prý společnému opatrovníku zástavních listů právo hlasovací.⁴⁾

Naproti tomu hájen od nás náhled, že společnými jsou veškerá práva, která se všech majitelů papíru stejnoměrně týkají, tedy práva, jež z papíru samého, z jeho vlastnictví vyplývají (podobně rozh. nejv. s. z. 27./3. 1879 č. 34, č. 17 J. Bl. z r. 1877, též Jur. Bl. č. 5 a 6 z r. 1877 a důvody rozh. nejv. soudu z 15./10. 1899 č. 11050).

Zejména pak jest též společný zástupce (kurator) povolán k tomu, aby přiváděl práva věřitelů z papírů těch v konkursu dlužníka k platnosti, aby obzvláště návrhy z papírů

¹⁾ Srovn. k tomu můj spis »Právo listů zástavních« § 10 str. 59 a násl. pak § 12 str. 109 a násl., (obširněji) něm. spis »Das Pfandbriefrecht« §§ 10 a 12.

²⁾ Srovn. můj výše uvedený spis I. cit.

³⁾ Zejména Krasnopolski, »Uiber die Stellung des Pfandbriefcurators (Jur. Vierteljahrschr. des deutschen Juristenvereines in Prag 1885 a Frankl. (Jur. Vierjahr. sv. 24. seš. 1. 1892 str. 55 a násl. a tamtéž z r. 1895.)

⁴⁾ Srovn. pozn. 4. a můj spis český i něm. § 10.

ke konkursní podstatě přihlásil, a právo hlasovací vykonával.

Vždyť jest dle rak. zák. z 24./4. 1874 č. 48 a 49 ř. z. (§§ 1, 3) právě nejvýtečnějším případem zřízení společného opatrovníka uvalení konkursu (srov. též dole) na jmění dlužníkov!

Má-li společný kurator v konkursu právo věřitelů z papírů hájiti a k platnosti přiváděti, musí mu příslušetí zajisté též právo nároky ty ke konkursu přihlásiti. (Srov. též zprávu kommisie panské sněmovny k zák. ze dne 24./4. 1874 č. 48 ř. z. a Kaserer hl. str. 20 a j. v.¹⁾)

Přísluší-li však společnému opatrovníku právo, aby v konkursu dlužníka nároky z papírů k platnosti přiváděl, a zejména je i ke konkursu přihlásil, musí mu též příslušetí právo hlasovací v konkursu. Neb uvážíme-li, že dle § 2 zák. ze dne 24. dubna r. 1874 č. 48 ř. z. tvoří předměty majetkové, které určeny jsou předkem ku krytí nároků z listů zástavních, v konkursu ústavu zvláštní podstatu, že dále dle § 30. odst. 3. konk. ř. jsou majitelé zástavních listů — poněvadž jim přísluší zároveň osobní nárok proti ústavu, od kterého listy zástavní byly vydány — oprávněni, též proti všeobecné podstatě, jakožto věřitelé konkursní svá práva k platnosti přivésti a že zajisté jest věcí společného opatrovníka, aby nároky ze zástavních listů ke konkursu ohlásil, a vůbec k platnosti přivedl (srov. též §§ 6, 7 a 12), — nelze zajisté pochybovati, že společnému opatrovníku přísluší dle rak. zákonů právo volební a hlasovací co právo společné v konkursu ústavu (srov. § 30. odst. 3 §§ 109, 42, 43, 74 rak. ř. konk. ze dne 25. prosince 1868 č. 1. ř. z. z roku 1869.).

Zřejmo, že náhled od nás hájený nalezl ohlasu v nových zákonech říše německé.

Ovšem bylo by velice žádoucí, aby zákon rakouský doplněn byl zejména v tom směru, buď aby určitěji vysloveno bylo jednak, které záležitosti jsou společné²⁾ a pokud a kdy společný kurator jest povolán, práva z papírů ke konkursu přihlásiti a práva hlasovacího užití, aneb aby po vzorů Něm. zákonů bylo určeno, že mají věřitelé právo, sobě ihned společného zástupce zříditi a kruh jeho působnosti vyměřiti, (§ 1 a 14 Něm. zák. o spol. zál.), a nebyl-li takový zástupce společný ihned zřízen, že má ihned po uvalení konkursu na jmění dluž-

¹⁾ Obšírně v mém spise českém a zejména v německém § 10 a též § 12 str. 80 a násl.

²⁾ Tomu ani nevyhovuje osnova *Grünhutoya* (srov. N. Fr. Pr. z 25. října r. 1901 a G. Halle ze dne 17. listopadu 1901). Čl. 4. ustanovuje totiž: »Majitele dluhopisů dílečných zastupuje v záležitostech, které se týkají jich práv společných, zejména pak práva všem věřitelům na zvláštní krytí poskytnutého, před soudem i mimo soud, a též i v konkursu jedině a výlučně společný opatrovník«. Nelze ovšem upříti, že Grünhut z velké části přilnul k našemu náhledu.

níkovo býti věřitelstvo z papírů k volbě společného zástupce v konkursu svoláno a že musí býti vždy obor působnosti jeho určen (§ 14 cit. Něm. zák.) V mezích této působnosti jest pak vyloučeno, aby jednotliví věřitelé samostatně vystupovali. Bylo-li zástupci takto svěřeno, aby k platnosti přivedl nároky věřitelů z papírů v konkursu, jest k přihlášení ke konkursu a k hlasování oprávněn (§§ 14, 18. Něm. zák. o spol. z., § 35. Něm. zák. o bankách hyp.) Zřejmo, že zákon v něm. říši zaujal stanovisko nejširší autonomie věřitelstva.¹⁾

2. Společný zástupce (společný opatrovník):

Jak jsme právě seznali, jest dle nových zákonů v něm. říši úplně ponecháno věřitelstvu, aby sobě společného zástupce zvolilo. Dle § 1 zák. o spol. zál. mohou sobě totiž věřitelé ve svém shromáždění zástupce společného zříditi, dle § 14 pak téhož zák. musí věřitelstvo, zřídívši sobě společného zástupce, obor jeho působnosti ihned též vyměřiti.

Nestalo-li se to však, musí dle § 13 ihned po uvalení konkursu na jmění dlužníkov konkursní soud shromáždění věřitelů svolati, aby se usneslo o zřízení společného zástupce. Totéž platí pak i o věřitelích z listů zástavních dle § 35 zák. o bankách hypotečních (srov. svrchu).

Zaujaly tedy, jak svrchu podotknuto, zákony v Něm. říši úplně stanovisko autonomie věřitelstva.

Jinak dle výše uvedených zákonů rakouských. Dle těchto zákonů §§ 1—4 zák. ze 24./4. 1874 č. 49 ř. z. a § 3 zák. ze 24./4. 1874 č. 48. ř. z.) zřizuje společného opatrovníka i pro majitele dílečných dluhopisů i pro majitele zástavních listů povždy c. k. soud. Zřízení to může se dle rak. zák. státi jen v případech v zákonech z 24./4. 1874 č. 49 a 48 ř. z. uvedených, kdežto dle zákonů v Něm. říši mají věřitelé úplně na vůli, společného zástupce zříditi čili nic.

Dle § 1 zák. ze dne 24./4. 1874 č. 49. ř. z. má totiž soud pro majitele dílečných dluhopisů zříditi společného opatrovníka ve všech případech, kde by se shledalo,

¹⁾ Jedná-li se o to, aby se čítaly hlasy nikoliv pouze dle nominální ceny papírů, nýbrž i dle hlav věřitelů, nemá sice něm. zákon určitého ustanovení, však dle »motivů« (str. 917, srov. Motivů nám nepřístupné vůbec u Merzbachera n. j. m.) přísluší tu soudu, aby v případech těch podle svého uznání vůči §§ 95, 96. nového konk. ř. něm. rozhodl. Srov. též Merzbacher n. u. m. str. 91. Čl. 95 a 96 konk. ř. něm. ze 27. května 1898 str. 229 a násl. ř. z. jednají o hlasování věřitelů, jichž pohledávky jsou dosud sporné, neb které nebyly dosud zkoušeny (§ 95), jakož i zejména, které přísluší věřitelům, kteří mají právo na oddělené uspokojení (t. j. dle rak. práva konk. §§ 30, 31 a násl. právo zástavní) (§ 96 n. ř. konk.). K těmto posledně jmenovaným pohledávkám patří právě též pohledávky ze zástavních listů dle § 34 zák. o b. hyp., viz svrchu.

a) že by práva věřitelů těch ohrožena, kdyby tu nebylo společného zastoupení, neb

b) že by jinak práva osob třetích byla zdržována;

c) kdyby na jmění dlužníka z dílečných dluhopisů byl uvalen konkurs.

Dle § 3 zák. ze dne 24. dubna 1874 č. 48 ř. z. pak má c. k. soud zříditi společného opatrovníka pro majitele listů zástavních:

a) když v případech, kde by na některý majetkový předmět, který slouží ku krytí listů zástavních, byla vedena exekuce, c. k. vládní komisař, seznav, že jsou práva majitelů listů zástavních ohrožena, o zřízení společného opatrovníka žádá;

b) když za to žádá ten (buď majitel zástavních listů neb osoba třetí), jehož práva jsou proto, že není tu společného zastoupení, zdržována;

c) jestli byl na jmění hypotekárního ústavu uvalen konkurs.¹⁾

Pouze v příčině zřízení společného zástupce (čili spol. opatrovníka) v konkursu dlužníkově dovoluujeme si vysloviti náhled neb návrh od znění zákona Něm. říše se odchylující (§ 18 zák. o spol. zál. ze dne 4. prosince 1899 a § 35 zák. o bank. hyp. ze dne 13. července 1899).

Dle § 18 zák. o spol. z. ze dne 4. prosince 1899 a § 35 zák. o hyp. bank. ze dne 13. července 1899 musí sice ihned, jakmile byl na jmění dlužníkově konkurs uvalen, shromáždění věřitelů býti svoláno, aby se usneslo na zřízení společného zástupce věřitelstva v konkursu. Avšak i tu mají věřitelé, jako vůbec dle §§ 1 a 14 zák., na vůli, chtějí-li zástupce společného zříditi čili nic (srovn. též motivy

¹⁾ Chvalitebné jest ustanovení v čl. 3. *Grünhutovy* osnovy, dle něhož musí vydatel dluhopisů, kterým poskytuje se zvláštního krytí, před vydáním jich žádati za zřízení společného opatrovníka. Jedná-li se o dluhopisy jiného druhu (tedy bez zvláštního krytí), má býti společný opatrovník zřízen teprv v případech, jakéž zákon ze dne 24. dubna 1874 č. 49 ř. z. v § 1 uvádí. Společný opatrovník dle *Grünhutovy* osnovy má však mnohem širší obor působnosti, než společný opatrovník dle zák. ze dne 24. dubna 1874 č. 48 a 49 ř. z. — vykonává tžž zajisté též funkce c. k. vládního komisaře buď sám neb s tímto společně; dále musí dle čl. 9. spol. opatrovník za krytím dluhopisu potvrditi před vydáním téhož, že jest náležitě kryt, musí spolu s c. k. vládním komisařem bdíti nad tím, aby o jmění ke krytí ustanoveném nebylo bez jeho a c. k. komisaře písemného svolení disponováno (§§ 12 a 15); peníze a cenné papíry, ku krytí určené, uzavírá spol. kurator a c. k. vládní komisař spolu s ústavem (§ 16); o splátkách na jistiny hypotekární a o exekucích musí býti spol. opatrovník i c. k. vládní komisař vždy zpraven (§ 15), podobně i o došlém knihovním výmazu (§ 19) a o exekucích (§ 20), ve kterém případě má spol. opatrovník podobně jako dle § 3 zák. ze dne 24. dubna 1874 č. 48 ř. z. zvláštní krytí obhájit a j. v O zastupování společným opatrovníkem srovn. ad 1). Takto vykonávají spol. opatrovník a vládní komisař celkem funkce důvěrníka (Treuhand) dle Něm. zák. ze dne 13. července 1899 § 29 a násl. Srovn. ad I. A.

str. 917). Zřídí-li se společný zástupce, musí pak ovšem dle § 14 cit. zák. býti obor jeho působnosti určen a byl-li pouze zmocněn, aby práva věřitelů přivedl v konkursu k platnosti, jest pak jen oprávněn, pohledávky z papírů ke konkursu přihlásiti a právo hlasovací vykonati, nikoliv však práv věřitelům příslušících se vzdáti neb je obmeziti (srovn. svrchu). S ustanovením tímto nelze nám souhlasiti. Byť i mimo konkurs bylo věřitelstvo úplně autonomní, nelze rozšířiti autonomii tu i pro případ konkursu. Tu dlužno spíše ustanoviti, že v případě konkursu dlužníka musí býti společný zástupce zřízen, aby věřitelstvo v řízení konkursním hájil, práva jich k platnosti přivedl, zejména pak právo přednostní dle Něm. zák. hyp. § 35 na základě rejstříku o zást. listech hájil, nároky věřitelů ke konkursu přihlásil a právo hlasovací vykonal. Důvody k tomu jsou četné i závažné jednak v povaze řízení konkursního spočívající, jednak z úmyslu zákonodárce, dle kterého vůbec zákon tento vydán byl, vyplývající. V konkursu dlužníkově jsou vždy práva věřitelů z papírů více méně ohrožena, a minul by se právě zákon ten k uhájení práv věřitelstva vydaný přímo svým účelem, kdyby v konkursu postrádali věřitelé (byvše snad při dotčeném shromáždění, kde se usnášejí, má-li se společný zástupce zříditi čili nic, přehlasování) řádného zastoupení. K tomu vyžaduje rozhodně též správnost řízení konkursního, aby byl společný zástupce věřitelstva zřízen (srovn. můj něm. spis § 12 str. 90. a násl.). Zejména dlužno tu též uvážiti, že, jakož § 20. zák. ze dne 4. prosince 1899 nařizuje, ustanovení zákona toho v příčině práv shromáždění věřitelů a práv společného zástupce jsou »jus cogens«; z toho též důvodu dlužno zřízení společného zástupce pokládati za nevyhnutelné (srovn. též § 3 rak. zák. ze dne 24. dubna 1874 č. 48 ř. z. a motivy.

Ustanovení zákonů Německých jsou pro nás ještě v jiných směrech poučná.

Jak svrchu uvedeno, musí býti dle zákonů v Něm. říši obor působnosti společného zástupce od věřitelstva určen (§ 14 zák. o spol. zál.).¹⁾ Podobně byl-li teprv v konkursním řízení společný zástupce ustanoven (§ 18 zák. o spol. z., § 35 zák. o bank. hyp.). Tím jest zajisté četným sporům v příčině práv a povinností společného zástupce (neb dle rak. pr. »společného opatrovníka«) přítrž učiněna.

Jinak v Rakousku. Dle § 3 zák. ze dne 24. dubna 1874 č. 48 ř. z. má se k společnému opatrovníku pro majitele zástavních listů přihlížeti stejnou měrou, jako k společnému opatrovníku pro majitele dílečných dluhopisů dle § 6 zák. ze dne 24. dubna 1874 č. 49 ř. z. Dle § 6 pak zákona ze dne 24. dubna 1874 č. 49 ř. z.

¹⁾ § 14 ustanovuje: »beschliesst die Versammlung die Bestellung eines Vertreters der Gläubiger, so muss zugleich der Umfang seiner Befugnisse bestimmt werden.«

»řídí se práva a povinnosti společného opatrovníka dle úlohy na něho vznešené a dle účelu zřízení a dlužno přihlížeti k všeobecným nařízením vydaným o opatrovnících, kterýmž přísluší v jednotlivých případech hájiti práva kurandů, ač jestli v tomto zákoně (ze dne 24. dubna 1874) není něco jiného ustanoveno».

Z toho již lze seznati, že ustanovení zákona Rakouského v příčině práv a povinností společného opatrovníka jsou velice neurčitá. Z praktických pak případů konkrétních nabýváme zkušenosti, že jsou to předpisy nejen nejasné, záhadné, nýbrž i nedokonalé. Tak zejména seznali jsme to v konkursu »České společnosti pro úvěr hypoteční«, jakož jest též vylíčeno ve spisech našich »Právo listů zástavních« a »Das Pfandbriefrecht« zejména v § 12 str. 66—85 a resp. str. 90—112; tak i nejnověji v stejných celkem případech dvou českých drah: dráhy to pražsko-ducovské a buštěhradské.¹⁾

K tomu dlužno uvážiti, že dle těchto předpisů rak. zákonů ze dne 24. dubna 1874 č. 48 a 49 ř. z. a zejména i dle výslovného ustanovení čl. 1. a násl. zák. ze dne 5. prosince 1877 č. 111 ř. z. musí společný opatrovník v záležitostech důležitých žádati teprve u c. k. soudu opatrovníckého za vrchnoporučenské povolení, aby dotčené kroky v zájmu opatrovanců svých mohl předsevzít.²⁾

Jinak zajisté tedy dle zákonů v Něm. říši, kde jest úplně a pouze i jedině na vůli a usnešení věřitelů, jaké kroky v zájmu uhájení svých práv chtějí předsevzít. (Srovn. též *Cosack* l. c. § 66).³⁾

¹⁾ Srovn. jednak »Der Verlosungsconflict der 5% Prioritätobligationen der k. k. priv. Prag-Duxer-Eisenbahn« (od spol. opatrovníka Dra Marka) v Praze 1898, jakož i: »Äusserung des Dr. Adalbert Salz m. noe. der Prag-Duxer-Eisenbahn« (v Praze 1897) od zástupce dráhy proti opatrovníku. Dále rozh. c. k. nejvyššího soudu v podbné věci dráhy Buštěhradské ze dne 13. června 1901.

²⁾ Srovn. případy právě uvedené, kde opatrovníku povolení uděleno nebylo. Dle osnovy *Grünhutovy* §§ 21—25 má v případech, ve kterých se jedná o to, aby se práva majitelů důležitých dluhopisů obmezila aneb ve kterých se jedná o jejich vzdání se, společný opatrovník svolati shromáždění věřitelů, jichž usnešení jest vázáno na určitý počet hlasů (§ 24, srovn. též úvod, dle vzoru to něm. zák. z 4/12. 1899 §§ 11, 12) — mimo to jest však i potřebí schválení soudu opatrovníckého § 25. Shromáždění nemá však vůbec práva usnášeti o tom, že se má vzdáno býti nároků kapitálových, neb že mají strženy býti majitelům dluhopisů další srážky (§ 24). Neplatné jest usnešení (dle vzoru Něm. zák. z 4/12. 1899 § 12), kteréž činí pro některé majitele dluhopisů neb některé kategorie jich prospěšnější podmínky (§ 24).

³⁾ Ostatně uznává i Rakouský i Německý řád konkursní zásadu autonomie věřitelstva. K otázce té srovn. nejnověji zajímavý článek *Franklův* v *Jur. Vierteljahrschft.* z r. 1901 (též jako zvláštní otisk) str. 140—148, proti článku *Ehrenzweiga* tamtéž, na omezení autonomie věřitelstva v konkursu čelící. — Dle něm. zák. jest též k některým usnešením věřitelstva potřebí schválení, avšak nikoliv soudu nýbrž dozorcího úřadu, když totiž podnik dlužníkův podléhá dozoru státnímu. Srovn. svrchu ad I. B. čl. 5. a 13. a ad I. A. čl. 4.

3. Co se pak týká právních poměrů v konkursu dlužníkově (ústavu hypotečního) tu dlužno především blíže přihlídnouti k ustanovení čl. 35. zák. z 13. července 1899 o bankách hypotečních, který nařizuje: »že v konkursu na jmění banky hypoteční mají pohledávky věřitelů ze zástavních listů přednost přede všemi ostatními věřiteli konkursními, pokud se týká hypotečních pohledávek a cenných papírů, jež jsou v hypoteční rejstřík (srovn. svrchu k čl. 22., 30., 35) zanešeny. Tak i v příčině peněz, které byly důvěrníku (Treuänder)¹⁾ ku krytí zástavních listů k uschování odevzdány (dle čl. 6.). Věřitelé z listů zástavních požívají mezi sebou stejného pořadí.

V příčině ostatního jmění banky přísluší věřitelům ze zástavních listů stejné právo s věřiteli, kteří dle čl. 64., 153., 155., 156. a 168. něm. ř. konk. (z r. 1898) jsou oprávněni žádati oddělené uspokojení (ostatní obsah čl. 35. srovn. svrchu).

Z toho seznáváme, že

a) věřitelům ze zástavních listů přísluší v příčině jmění, v rejstřík hypoteční zanešeného, právo přednostní, nikoliv tedy právo zástavní. Avšak zákon německý přijal ustanovení toto o právu přednosti místo o právu zástavním, ne z důvodů právnických, nýbrž, jak z motivů vysvítá, proto, »poněvadž zakládání pozemkových knih, zejména v některých částech říše Něm. ještě delší čas bude vyžadovati, tak že by zákon, dle něhož by věřitelům ze zást. listů příslušelo právo zástavní, způsobil právní poměry velice spleťité.«²⁾ Toto právo přednostní jest totožné s právem věřitelů v konkursu dle §§ 48. a 49. konk. ř. Něm. (ze 17/5. 1898),³⁾ kterýmž přísluší právo na oddělené uspokojení.

Avšak jest tu zaznamenati odchylku od ř. konk. potud, že dle § 47 k. ř. má právo toto pouze v příčině jmění nemovitého místo, dle zákona o hypotečních bankách § 35 však v příčině hypotečních pohledávek a cenných papírů, v rejstřík zapsaných, a též i peněz důvěrníku dle § 6 zák. odevzdaných (srovn. svrchu k § 6).

b) A jakož věřitelé, jimž v konkursu přísluší právo na oddělené zaplacení, jsou oprávněni pro obnos, který z jmění, na něž jim přísluší právo zástavní, nebyl kryt, žádati z ostatního jmění konkursního stejně s jinými konkursními věřiteli poměrné zaplacení — tak i přísluší věřitelům ze zástavních listů právo pro obnos nekrytý, konkurovati s ostatními věřiteli konkursními

¹⁾ O tak zv. důvěrníku (Treuänder) dle něm. zák. ze dne 13. července 1899 o bankách hypotečních čl. 29. a násl., oboru jeho působnosti, práv a povinností bylo již svrchu k čl. 29. a násl. cit. zák. jednáno.

²⁾ Srovn. k tomu obsírně *Riesser* n. c. m. str. 36—50.

³⁾ Jimž byla dotčena ustanovení předešlého ř. konk. podstatně změněna. (Srovn. o posledních můj spis český str. 20 a němec. § 3).

v příčině jmění ostatního, do konkursu patřícího. (§ 35 z. o bank. hyp. a §§ 64, 153, 154, 155, 168 Něm. ř. konk.)

Co se týká rakouských zákonů, není tu podstatného rozdílu. Zákon rakouský ze dne 24./4. 1874 č. 48 ř. z. však neoznačuje právo přednosti, které majitelům zástavních listů na hypoteky, cenné papíry a event. též (jako v Něm. z.) na peníze (§ 6 cit. zák.) přísluší, nikterak ani jako právo zástavní ani jako právo přednostní, nýbrž nařizuje toliko v § 2, že soubor předmětů majetkových, které sloužily zástavním listům vydaným za základ, činí v konkursu ústavu zvláštní konkursní podstatu, ze které věřitelé ze zástavních listů jsou oprávněni před ostatními věřiteli konkursními zaplacení žádati.¹⁾ Kdežto tedy někteří spisovatelé (zejména *Exner*, Hyp.-R. II. str. 377, též *Frankl* na j. m. a j.) považují právo toto za »privilegium exigendi« (podobné asi výše uvedenému právu přednosti v zák. Něm. o bank. hyp. § 35)²⁾, je podle jiného názoru (*Krainz-Pfaff*: System des ö. Pr.-R. II. 2 § 282, a můj spis český i něm. § 7 str. 48 a násl., str. 65 a násl. a mé články v »Právniku« č. 11. z r. 1892 str. 42) právo přednosti držitelům zástavních listů propůjčené zákonným právem zástavním.

Držitelé zástavních listů jsou kryti zákonným, tudíž zvláštní superintabulace nevyžadujícím³⁾ podzástavním právem na hypotekárních pohledávkách emitujícím ústavům náležejících a to tak, že převedením papíru nabývá majitel téhož nejen pohledávky, nýbrž i práva toho zástavního. Náhled ten pokládali jsme pro rak. právo z více důvodů za správný, zejména poněvadž souhlasí s ustanoveními rak. ř. konkursního, hl. v § 30 a násl.⁴⁾

Ostatně co do výsledků právních souhlasí ustanovení Něm. zákona o bankách hypoth. ad b podstatně s nařízením Rak. zákona. Též dle Rak. zák. přísluší majitelům zástavních listů právo, aby v příčině částky pohledávky své, jměním k zvláštnímu krytí zástavních listů určeným nekryté, žádali poměrného uspokojení z ostatního jmění konkursního stejně s věřiteli konkursními (§ 109 odst. 2, §§ 163 a násl., § 171 rak. ř. konk.).

4. Konečně se chceme ještě zmíniti stručně o tom, komu přísluší v konkursu ústavu *správa jmění*, zejména předmětů majetkových, které slouží za základ vydaným listům zástavním.

Zákony Něm. říše ze dne 4. prosince 1899 a z 13./7. 1899 nemají v příčině té zvláštního ustanovení, pouze § 15 zák. z 4./12.

¹⁾ Podstatně souhlasně zní návrh v Grünhutově osnově § 11. (Srovn. úvod svrchu ad 1 a 2.)

²⁾ Srovn. obšírněji můj spis český (§ 7 str. 47 a násl.) i něm. § 7 str. 63 a násl.

³⁾ Proto se při hyp. pohledávkách pouze z a z n a m e n á v á, že jsou určeny ku krytí listů zástavních, poněvadž již více vkladu práva zástavního není potřebí.

⁴⁾ Srov. obšírně v mém spise českém i něm. I. cit.

1899 nařizuje, že je-li dlužník společností neb právnickou osobou, jejíž údové v shromážděních činí svá usnesení, jest zástupce na základě tohoto zákona (z 4./12. 1899) zřízený oprávněn shromážděním těm býti přítomen a porad se zúčastniti.

Jinak však dlužno míti za to, že v konkursu správa veškerého jmění ústavu hypotekárního, tedy i jmění ku krytí zástavních listů určeného, přísluší správci konkursnímu (§ 35 zák. z 13./7. 1899, k tomu důvody, pak § 123 a násl., § 134 Něm. ř. konk. z 17./5. 1898.)

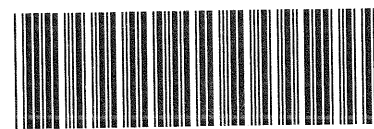
Pro Rakouské právo dlužno ovšem de lege lata tvrditi totéž (§ 76, 82 rak. ř. konk.); avšak dovolili jsme si v spise (českém § 12, str. 71 a násl., i něm. § 12, str. 93 a násl.) vzhledem k účeli zákona ze dne 24./4. 74 a úmyslu zákonodárce de lege ferenda¹⁾ vysloviti mínění své v ten smysl, že dlužno činiti rozdíl mezi jměním, které slouží vydaným listům zástavním za základ, a ostatním jměním konkursním.

V příčině jmění tohoto ovšem přísluší správa pouze a jedině správci konkursnímu. Co se však jmění prve jmenovaného tkne, tu jsme vyslovili náhled, že by bylo k úplnému dosažení účelu zákona z 24./4. 74 a podle úmyslu zákonodárce žádoucí, aby příslušel společnému opatrovníku jakýsi vliv na správu jmění tohoto, což jsme též se stanoviska vědy odůvodniti se snažili. Srov. obšírně v mém spise českém i něm. I. cit.

¹⁾ Takto míněno jest též pojednání ve spise »o právu listu zástavních« jak zejména z německého spisu na str. 94 vychází, (»že by bylo ovšem na snadě, míti za to« atd.).

REV15

ÚK PrF MU Brno

3129S33141